

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLÜSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

*H. K. H. Kronprinsessan Margareta med sina söner
prinsarna Gustaf Adolf och Sigvard samt
prinsessan Ingrid.*

Senast tagna porträtt af Ateljé Joeger.

Den rika.

JAG MINNS den rika,
som intet ägde
af gull och pärlor
och dessa tingen —
men hennes väsen
var allt, som värmer
och ler och doftar
på jorderingen
— så rik var ingen.

O toner, klingen
i sorgset sinne
till hennes minne!
Där hon är gången
är allting öde,
ty hon var lifvets
och ljusets flöde.
Så rik var ingen!
O toner, klingen
till hennes minne!

För dem, som kvedo
på kvalens bränder
sin ångers slitna
och bittra visa,
hon ägde lisa
i milda tonfall
och milda händer.
Hon ägde läkdom
för smärtestingen
— så rik var ingen.

En stilla vårkväll
hon höjde vingen.
Nu är hon strålgans
i stjärneringen,
i aftonskimret
och morgonglöden.
Högt öfver jorden
och öfver döden
hon hvilar vingen.
— Så rik var ingen.

OSCAR STJERNE.

Årets tolv kapitel.

"Mamma, hvad skall jag göra?"

Ett kapitel om våra barns lekar och sysselsättningar. Prisbelönad uppsats af Mary T. Nathhorst.

"MAMMA, hvad ska vi göra?" Den lilla satsen är oss välbekant. Den grasserade i vår och vår mammas och vår mormors barndom och ändå längre tillbaka, alla barnläppar uttalade den, i boklådan såldes böcker med den titeln och hos Leja och de andra leksakshandlarne funnos spel, som kallades så. Men tiderna förändras — och barnen med dem. Ty det är ej samma barnsläkte nu som då, det är endast ett litet fåtal barn, som ännu ha den satsen på tungan, och när de det ha, är det bara ett så mycket större fattigdomsbevis för deras mor. Ty, märk väl, den lilla frasen *borde aldrig mera komma till användning!* Barnen, normala barn, barn i allmänhet, barn af alla begåfningar, intet af dem behöfver vädja till sin mor med den frågan. Den lägger en helt och hållet falsk grund för deras kommande lif.

När man tänker efter nogare, undrar man inte alls på, att forna tiders unga flickor, som från barndomen lärt sig fråga mamma till råds, hvad de skulle göra, växte upp utan egen vilja, utan eget initiativ, att de vanligen, utan märkbart motstånd från välsignande fadersarmen öfverräcktes i den välsituerade friarens, och att de sedan följdriktigt utvecklades till den skugga af personlighet, som kvinnan i allmänhet hittills varit i hemmet. Det kan däremot endast uppväcka vår beundran och häpnad, att den tidens mamma-hvad-ska-vi-göra-gnällande små gossar kunde växa upp till stora karlar, som i sinom tid länkade landets öden. Men förklaringen ligger väl däri, att gossarne redan tidigt undandrogos moderns enbara inflytande och fingo friska impulser från andra håll, som rätade deras andliga ryggrad.

För de barn, som nutidens mödrar föda och fostra, passar absolut ej den lilla frasen i sin ursprungliga betydelse. Därför taga vi den endast som utgångspunkt för uppfostrans problem i allmänhet, och vi tro oss i det följande kunna bevisa, att vi därigenom icke gå utom det angifna prisämnet, utan att satsen, för att nu kunna äga giltighet, måste betraktas, icke som ett isolerat begrepp, utan som något, som med tusende trådar sammanhänger med barnets hela daning till människa, till fullvuxen.

Moderns mission beträffande barnets sysselsättningar inskränker sig till den oändligt svåra, till synes helt passiva rollen af att lära de små från första början, från ett år eller så, att *sysselsätta sig själfva*. Häri ligger grunden till uppfostran och till själfständiga karaktärsdaning. Studera deras olika naturer och gif

dem enkla medel att roa och sysselsätta sig själfva med, och ni skall aldrig mera höra den fatala frasen: "Mamma, hvad ska vi göra?"

Barn trakta efter sysselsättning. Utom tygbyrnen, dockan, hästen, är *penman* deras käraste vän. Penna och papper är moderns bästa bundsförvant. Alla barn utan undantag tycka om att rita. Och när de blifva äldre, kommer därtill kriter och färglåda. Ha barnen teckningsanlag, löpa dessa ej fara att blifva oupptäckta — men alldeles oafsedt dessa anlag, är teckningen dem till oändlig nytta, den utvecklar deras iakttagelseförmåga i högsta grad. Och de modernaste skolmännen sätta teckningen som *obligatoriskt* läroämne af den grunden.

Låt de små rita så, som de uppfatta verkligheten! Först teckna de ur minnet, småningom "direkt efter naturen". Rätta dem inte, låt dem trefva sig fram! Faktum är för öfrigt, att de se verkligheten på ett annat sätt än vi. Man märker det bäst, när de skola måla, färgerna ha ej samma valörer för dem som för oss, och deras taflor skulle in i själen fröjda hvilken fanatisk impressionist som helst! Många mödrar köpa dem ritböcker — af hvilka Elsa Beskows nog äro bäst, — men de barn, som från början fått rita efter egen näbb, vilja sedan ogärna ha förskrift. Vanlig lera — eller det i handeln förekommande modellervaxet *vezin* — är utmärkt för barnen. Men samma regel gäller: låt dem själfva få hitta på, hvad de vilja forma.

Dock äfven barnens psyke vill ha sysselsättning, barn älska att planera, bygga luftslott. Berätta dem sagor, lär dem sjunga visor, lär dem verser med betonade rim i. — Arosenius barnbok i julis var idealisk för tre- och fyra-åringar. Låt dem sjunga under lek och arbete, dansa danser med dem, antyd för dem enkla lekar — ej invecklade, då får inte deras fantasi spela vidare. Lek äfven själf med dem, men var fullkomligt passiv, låt inte edra förslag, edra idéer och er vilja gälla, utan rätta er efter barnen. Och än en gång: låt dem sjunga! Sång har en ofantligt uppfostrande betydelse — nyligen föreläste en framstående socialt intresserad fransman öfver ämnet: "Sång eller mord?" Han menade, att sången har ett så utomordentligt välgörande inflytande på sinnena, att, om man allmänt införde körsång, skulle många ligapojksanlag dö i lindan.

Vi måste beröra Kindergarten. Säkert har den i många fall en plats att fylla, men den är endast och allenast ett surrogat. Det naturligaste och lyckligaste är, att barnen syssel-

sättas i hemmen under moderns öfverinseende. Och hvad som gör Kindergarten så olämplig, är det, att barnen lära att forma samma gubbar, göra samma arbeten, och att dessa arbeten i de flesta fall inte kunna vara till nytta. Däri ligger ett stort fel. Ty barn, likaväl som fullvuxna, känna leda vid, att ett arbete blir till ingen användning. En mor väljer därför sådant syarbete till exempel, som sedan kan göra skäl för sig, enkla, föga fordrande saker, men som barnen dock se uppfylla ett ändamål. Låt dem så få fläta korgar, men korgar som man sedan begagnar, låt dem lära slöjd och förfärdiga nyttiga saker. En mor skall kunna, hvad en kindergarten-lärlarinna kan, men hon skall fördela sin kunskap efter sina egna barns olika naturer. Alla barn skola och vilja ej ha samma sysselsättning. Låt dem arbeta på egen hand i vidsträcktaste mått! När de sy dockkläder, låt dem själfva klippa till och prova, när de göra dockmöbler af papp eller cigarrlådor och trädrullar, låt dem själfva lista ut, *hur* sakerna göras. Låt dem göra misstag, det är af felen, man blir vis, de små skola lära att lita på sig själfva, att reda sig själfva. Er roll är att verka passiv, att öfvervaka, så att ingen olycka sker, att kontrollera att de få, men orubbliga förbud efterlevas.

Men äfven å den rama nyttans område skola barnen sysselsättas. Lär dem att från helt små — 2- och 3-åringar — hjälpa till, och de skola få kärlek till arbetet. De börja helt smått med att gå ärenden, taga upp saker från golvet, plocka in i leksaksskåpet. Sedan, med åren, utvidgas verksamhetsfältet. De få torka disk, sopa, damma, tvätta, bädda, laga mat, duka, baka. För att barnen skola få syssla med sådant, måste kokerskan vara barnkär — och det borde vara obligatoriskt i hvarje hem med barn! Och modern måste ha tålmod, inte gräla, om allt inte genast utföres till belåtenhet, och inte bli ond, om ett glas går sönder eller en tallrik krossas.

Men låt aldrig barnet tröttnas. Vill det sluta, så tvinga det ej att fortsätta, då får det leda för arbetet — utan säg er sanningen, att *ni* ej gjort sysselsättningen nog lockande för dem! Låt barnen få omväxling. De önska det. Låt dem få leka, när de vilja, men lär dem småningom längta till arbetet och nyttan, och med tiden får ni det därhän, att barnen dagligen utföra vissa husliga plikter, och detta ej af tvång utan af *egen lust och fri vilja!*

Barnen skola äfven lära sig att handtera nålen, gossarne skola laga och stoppa, sy i

Ärade husmödrar!

De som köpa utaf
Rosenfors hafregryn och Hafre-Sundhetsmjöl
 få alltid full valuta för sina penningar. Tillverkas under läkarekontroll och erhålles uti alla välsorterade
 speceriaffärer.
 Partilager i Stockholm hos Aktiebolaget Wahlund & Grönblad.
 Vördsammast **Aktiebolaget Rosenfors Bruk & Nya Valskvarnar, Rosenfors.**

Inreg. Varumärke.

knappar och sy ihop en söm; flickorna invigas dessutom småningom i klädsömnadens frestande mysterier. Låt barnen äfven få hjälpa till vid alla reparationer i hemmet, lära sig att måla, snickra, tapetsera, kläda öfver möbler, låt dem med ett ord känna sig hemmastadda i alla lägen och beredda på alla eventualiteter! De kunna ej få bättre sällskap på vägen genom lifvet än detta, att de äro vana att själfva reda upp svårigheter, att hjälpa sig själfva. Men låt dem äfven lära ett yrke i grund, ett, åt hvilket deras håg ligger. Atingen ett handverk: snickeri, skomakeri, bokbinderi o. s. v. eller ett konsthandverk, mässingsdrifning, träinläggning eller dylikt, så att de vid behof kunna förtjäna sitt bröd på kroppsarbetets väg.

Men äfven bokliga studier måste bedrivas. Från början ha barn ingen motvilja för att läsa, de kunna sedermera få det genom olämplig handledning, då de lära grunderna. Barn äro vetgiriga — och bedja om att få lära bokstäfver, så att de sedan själfva kunna läsa sagböcker. Låt dem lära några bokstäfver om dagen och låt dem leta ut dessa från en tidning. Småningom sätta de ihop bokstäfver till ord och snart läsa de. Räkningen börjar med helt praktiska exempel ur de smås egen värld. Skrifning motse de med nöje, de äro ju så vana att handtera pennan. Och så länge det går för sig, läsa gossar och flickor under moderns tillsyn, med henne som lärarinna. Men aldrig länge om dagen och allt så naturligt och praktiskt som möjligt. Samtidigt med sagor och historieberättelser läses historien, i samband med frimärkssamlande läses geografi, i skog och mark, på afbildningar genom uppstoppade djurexemplar gör man bekantskap med djurvärlden, genom att plocka blommor och pressa lär man sig växtvärlden. Använd så mycket illustrationer som möjligt, barnen fatta allt konkret fort, men de hata det abstrakta. Samtidigt skall ni uppmuntra dem att samla! Frimärken ha redan nämnts, men snäckor, egenomliga stenarter, vykort öfver byggnader, taflor och minnesmärken o. s. v., låt dem jämsides med studierna läsa roliga böcker, som göra bilden af det inlärdas mera fyllig och lefvande.

Så länge de läsa i hemmet, kan det praktiska arbetet bedrivas ganska intensivt. Men då de börjat sin skolgång, måste det praktiska inskränkas och kommer till sin fulla rätt först under ferierna. Och då blir det desto mer uppskattadt — dessa barn ha ju allt från sin spädkaste barndom insupit smaken för de praktiska sysslorna och de anse det själfklart, att de själfva lägga hand vid dem. De göra ingen skillnad på kropps- och hjärnarbete, de inse omedvetet, att båda äro lika berättigade och nödvändiga och att det ena ej utesluter det andra.

Nu invänder man, att, för att så uppfostra barnen, behöfvas andra mödrar, än hvad samtiden äger. Säkert de flesta mammor ha icke uppfostrats till mödrar utom hvad möjligen spädbarnsvården angår. Moderskallet anses, uppriktigt sagdt, visserligen väsentligt, men dock så pass obetydande, att det inte fordrar särskilda kunskaper. Och dock! Hur många både praktiska och teoretiska ämnen måste icke modern behärska! Hon skall vara som en sorts uppslagsbok för barnen, hon skall famna alla skolämnen, för att leda deras första steg på den banan, och hon skall kunna alla dessa praktiska saker, som barnen från helt små skola inläras. Hennes studietid är ej avslutad i och med giftermålet, oafbrutet måste hon studera vidare för att följa tidens utveckling. Alla ha inte tänkt, att moderns mission är så vidsträckt. Mödrarna själfva ha kanske inte uppfattat alla de plikter, deras kall pålägger dem. De ha

kanske knotat öfver, att deras tillvaro blef så slätstruken: barnen i kindergården och skola, lappkorgen och köksgrutan som enda verksamhetsfält. Och de ha utom hemmet skaffat sig mer andlig sysselsättning.

Men inser ni inte, hvad eder frid tillhör? Inser ni inte, att detta, att uppfostra barnen, att utveckla dem till vakna människor, att småningom bibringa dem alla dessa bokliga och praktiska färdigheter, vi nyss talat om, att detta ställer stora fordringar på en mor och att där är ett arbetsfält för henne, rikare än något annat? Till *det* arbetet skall ni samla era bästa krafter, på *det* skall ni koncentrera er! Invänd inte, att det är tråkigt. Låt vara att det, om modern dessutom har mycket annat att uträtta, är trötande och nervslitande, då det fordrar själfbehärskning, vaken blick och roande föredrag, men tråkigt, ointressant blir det aldrig! Låt mindre viktiga sysslor skötas af andra händer och tag själf barnens hela uppfostran om hand!

MARY T. NATHORST.

En vanlig flicka.

HVARFÖR söka intressera läsaren för en vanlig flicka? Därför att en sådan, hur underligt det än låter, är nästan omöjlig att få tag i. Och det svåra lockar.

Vanskligheten att kunna skildra en helt vanlig ung flicka växer med pyramidaliska mått, när man på allvar vill ta i tu därmed, som de stackars författarna väl veta. Det är nämligen så, att tar man en individualitet seriöst, ger man sig tid till psykologisk forskning, riskerar man att finna så många säregna drag äfven hos den mest vanliga människa, att man rent af börjar tvifla på det berättigade i ordet vanlig.

För oskolade och brådslande ögon kunna två gravyrer se likadana ut, men samlaren och kännaren bestrider i indignerad ton, att de få kallas för dubletter. Han upptäcker genast en mångfald drag, som skilja dem från hvarandra.

En människokännare — om en sådan gör dessa rader den äran — förstår därför väl, att jag icke får göra som gravyrssamlaren, som hufvudsakligen gläder sig åt att iakttaga, hvad som skiljer hvar och ett af hans dyrbara blad från de öfriga. Jag bör tvärtom stryka under och betona likheterna mellan min tillfälliga hjältinga och de tusen och en andra flickorna, som anses gå tretton på dussinet. Men om min nyss återopade människokännare sedan skulle möta min skildrade flicka och studera henne? Då skulle han hos henne finna så många detaljer af originalitet, att han med öfverlägset ogillande erinrade sig min stackars misslyckade skildring.

Hade jag däremot lyckats tillfredsställa den samvetsgranne människokännaren, skulle öfriga läsare kanske utbrista: "Nej, det där var minn ingen vanlig flicka!"

Jag afstår från vidare inledning och berättar helt enkelt om den flicktös jag såg och hörde för någon tid sedan på Nationalmuseum. Hon

hör till den typ, som går mycket på utställningar och gärna talar om konst.

Hon hade manligt sällskap, men kavaljeren var mindre hemma i konstresonemang och mindre säker i tonen än hon. Han var tydligen där mera för hennes skull än för taflornas.

Hon yttrade examinerande:

— Ni studerade väl noga konstskatterna i Petersburg, när ni var där?

— Det tror jag det, svarade han. Där finns härliga saker. (Jag gissade af tonen, att han aldrig satt sin fot i något museum i Petersburg.)

— Det är sannerligen väl, att det finns skön konst. Konsten kan bestämdt ersätta allt: hälsa, lycka, rikedom, bildning — — — Den är en tröst för alla sorger.

— Det beror allt på naturellen, invände han.

— Jag kan fördjupa mig hur länge som helst i taflor och andra konstföremål. De har ju alla så mycket att berätta. Tänk hvad arbete, energi och lidande det ligger bakom hvar och ett konstalster!

— Mest glädje ändå, får man väl hoppas, sade kavaljeren.

— Den som kunde tro det? Nej, tyvärr. Därpå utbrast hon i skämtsamt ton:

— Jag måste gå och hälsa på min första kärlek.

Hon skyndade i väg till en annan sal. Mannen följde henne med en viss nyfikenhet och jag oförmärkt. De stannade framför ett porträtt af en ung man, af von Breda.

— Det är den här jag menar. Är han inte förtjusande? Jag var kär i honom, när jag var femton år. Ser han inte ut som en svärmående upplysningsfilosof! En ung jakobin? En aristokratisk entusiast?

— Ett särdeles fint och intressant hufvud. Von Breda, han kunde måla, han.

Han försökte tro, att han beundrade porträttet. Af sig själf skulle han kanske aldrig komma att se på det.

— Den unge mannen var ett riktigt sällskap för mig, när jag var mycket ung. Nu känner jag mig gammal, när jag tänker på, hur mycket barnsliga tankar jag haft framför den här taflan. Min högsta önskan var att bli målad och att mitt porträtt skulle få hänga bredvid hans under många, många generationer. Vi skulle kunna språka, när museet var tomt. Vi skulle se om människorna förändrades, om de hade ett annat uttryck, om de talade om andra ämnen efter en hundra år.

— Jag förmodar, att ni skulle bli mycket trött på deras dumma reflexioner? I synnerhet deras konstreflexioner.

— Men vi skulle ju alltid uppfriskas af alla dem, som tyckte om oss.

— Skulle ni hellre vilja fortlefva målad, som denne unge man, än fortlefva som ett målarenamn t. ex. von Breda?

— Ja, mycket hellre. Alla de döda konstnärerna inge mig ett sådant medlidande. De äro så litet ihåggomna. Ingen intresserar sig för hur de hade det, hur de kände. Men de var dock äfven människor. Ett museum är en begravningsplats. Hvilka höjder och djup af ärelystnad och lidelse är inte här begrafda i hvar liten vrå. Och stackars alla de, som inte ens hinna till den lilla vrån. — Det värsta är, att man inte hinner tänka på alla, inte hinner göra rättvisa åt alla. Man har inte tid under en kort lifstid att uppskatta hvars och ens förtjänst. Det är orätt.

— Vissheten om en evig, universell orättvisa i allting är hemsk i och för sig. Det lilla man själf gör till eller ifrån betyder bra litet.

Begär alltid granit-emaljerade
KOCKUMS Kokkärl
OBS! Fabriksmärket.

Giffria och syrefasta.
Prisbilliga.
Fås på begäran öfverallt
i hela världen.

Cerebos
Salt

gifver god smak åt läckra
rätter och fördärfvar dem
aldrig.

Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

— Hvilken slags konst tilltalar er mest? frågade hon intresserad. Han visste tydligen inte genast, hvad han skulle svara. Han sökte förmodligen i sitt minne, om ej där fanns någon uppsnappad fras.

— Jag föredrar enkla, realistiska motiv, men som ändå svara mot någon inre dröm, kom det i naturlig ton efter en stund.

Hans min angaf, att han fann sig själf ganska fyndig.

— Taflor?

— Ja, taflor, nickade han.

— Sanning i förening med dröm?

— Egentligen är jag mycket tolerant, fortsatte han, och jag erkänner konstnären rätt att måla hvad honom lyster, bara han gör det bra.

— Det finns gränser för toleransen, sade hon lifligt och hennes min blef sträng som en docents i estetik.

— Knappast?

— Jo säkert. Om man målade den dröm jag hade häromnatten — Jag tyckte, att jag var död och låg i min likkista. Då kom någon in i rummet, bakom mitt hufvud. Jag såg inte hvem det var. I det samma föreföll det mig, som om jag satt uppe och läste tidningar. Då sade en hård röst bakom mig: "Det är orätt. Det är att trotsa alla gudomliga och mänskliga lagar, att läsa tidningar, när man är ett lik." Jag var evigt brännmärkt inför alla rättänkande människor. Vet ni, det var rysligt, det var en sorts fördömmelse.

— Skulle ni tycka om en målning, som föreställde ett lik läsande tidningar?

— Jag skulle tycka illa om den, om den föreställde er, svarade kavaljeren lågt och känsligt, som om blotta tankeförbindelsen mellan henne och döden vore honom ytterst smärtsam.

Det kom något obestämdt, varmt, beundrande i luften mellan dem.

I förstone berörde detta henne angenämt, men strax därpå fick hon en min af nedstämdhet. Jag tyckte mig läsa hennes tankar:

— Så tråkigt. Så slutar alla samtal. Alltid lämnar de ämnet och går in på det personliga. När man talar uppriktigt och hängifvet om konst med en herre, så — så börjar han fria.

Hon såg ut som om hon hade lust att gråta. Jag tyckte det var ogrannliga att iakttaga henne längre.

Hennes vanlighet eller ovanlighet får jag lämna åt andra att afgöra. Likaså om den sista reflexionen i allmänhet följer med typen.

HAROLD GOTE.

Ett namn i marmor.

KRING SVENSK mans minne samlas i början af juli månad d. å. i världsmetropolen vid Themsens män och kvinnor från skilda länder för att under fyra dagar deltaga i och åhöra förhandlingar rörande betydelsen af den mannens ord och skrifter inom skilda områden. Bland kongressens "vice-presidenter" märkas tio svenska naturforskare (professorerna Retzius, Nathorst, Arrhenius, Santesson, Henschel, Klason, Sjögren, Ramström och Nyrén) samt två svenska officerare (kommendör Sundström och kapten G. Svedenborg). I öfrigt äro bland vice presidenterna följande länder representerade: England (16), Förenta staterna (8), Österrike (2), Holland (1), Mexiko (1), Japan (1).

Kongressen är delad på tre sektioner: en naturvetenskaplig, en filosofisk och en teologisk. På alla dessa tre områden har han verkat normgivande, den svenske man, i hvars namn kongressen sammanträder och hvars adliga vapen synes som emblem på inbjudnings-

breven, hvilka utfärdats af det sällskap, som bär hans namn och nu firar sitt hundraårsjubileum. Hvilket svenskt namn, som så äras utaf våra anglosaxiska stamfränder, är nog lätt insedt. Jag misstänker, att lite hvar genast anar, att namnet i fråga icke kan vara något annat än det, om hvilket Snoilsky sjunger år 1872 i en liten dikt till en af ättens medlemmar, då denne fyllt sitt första lefnadsår:

Ett namn likt Emanuel Swedenborg,
Som strålar i marmor på Ryktets torg — —

Vi alla, som icke tillhöra den lilla, på Swedenborgs lärar grundade kyrkoorganisationen, och de ibland oss, som hvarken intresserat sig speciellt för naturvetenskap eller filosofi, tycka måhända att vi icke stå i någon tacksamhets-skyld till honom eller kunna hafva anledning att hysa särskildt intresse för hans verk. Det finnes emellertid flera vägar, på hvilka man skulle kunna uppvisa det oriktiga i ett sådant föreställningssätt. Jag vill nu blott antyda en af dessa.

Om vi skulle för egen del söka taga reda på, hur vår allmänna lifsuppfattning danats? Nu antar jag, att åtminstone vi, medelålders och äldre män och kvinnor, träd ut i lifvet med en grundfond af kristen barnatro, men den fonden har säkerligen blott hos ett fåtal bevarats oförkränkt och hos ännu färre fått växa ut till att blifva den hela vårt lif behärskande grundsynpunkten. Är det inte i stället från skönlitteraturen, särskildt den mera på djupet gående, som vi hämtat våra "principer", rättare kallade "maximer", för vårt handlande i lifvet? Några rader ur en dikt t. ex., inlärd i barndomen som läxa eller för deklamation i någon litterär ungdomsförening, dyker fram i minnet och bekräftar eller för vidare vår lifs-åskådning, sådan vi mer eller mindre medvetet fatta den just då. Boken, som vi gripa till på lediga stunder — för att "döda tiden" — för att få litet lugn undan vardagslifvets jäkt eller lifvets högsta allvarsfrågor, när de tränga sig fram och pockande yrka på personlig afgörelse, den blir i alla fall vår kodex. Antingen trubbar den af det där krafvet — tenderar åt att "befria människorna från den ewiges lag, som är en pinsam lag" (Rydberg i Prometheus och Ahasverus), eller också möter oss såsom just i sist anförda dikt, det ena efter det andra, som pekar i samma riktning som reminiscenserna från barndomen. Just när lifskampens vågor gå högst, är det sådana partier ur det vi läst någon gång, som framträd med en aldeles särskild kraft, sammanfallande, som de bli, med själfva grundstommen i vår barnatro.

En sådan lifskamp i all dess gripande realitet skildrar Rydberg i "Grubblaren". Hvad är det väl, som för honom, Goethekännaren framför andra, i själsstridernas stunder blir den fasta behållningen af hans Goethestudier? "Hvad Faust var säll i sina präfningsstunder", utropar Rydberg där upprepade gånger, motiverande sitt utrop med sådana ord ur Faust som: "Då ännu var ej andevärlden sluten" — "med barmen badande i morgonglöden" — "att, ängel, du en verklighet kan vara" — "med makrokosmos tecken".

I dessa ord ligger i detta ögonblick för Grubblaren själfva kärnan af Goethes betydelse — och genom Rydberg för svenska släktled. Men hvarifrån har Goethe fått dessa ord och tankar? Jo, från en svensk man, honom, under hvars namn kongressen snart samlas i London. Detta, liksom öfverhufvud Swedenborgs betydelse för Goethes hela grundstämning under den för tillkomsten af Fausts första del viktigaste perioden af hans lif, är

klart och tydligt uppvisadt af en tysk forskare (d:r Morris), hvars uppsats "Swedenborg im Faust" först framkom i den litterära tidskriften Euphorion i Wien och sedan ingått i hans större verk "Goethestudien".

Det var endast ungefär fem år, som Goethe stod under inflytande af assessor Swedenborgs "Arcana Cœlestia" (Himmelska hemligheter), "den underbara boken där af Nostradamus' egen hand" (Rydbergs öfversättning), och han kom icke att i sitt lif och sitt lifsverk föra ut den kristna personlighetsfilosofi, som det blifvit vårt folks tänkare förbehållet att vetenskapligt utdana och våra skalders mission att poetiskt utnyttja.

Och dock — som grund för hela hans senare tanke-system ligger samme svenske mans forskningar och tankar, samme man, hvars "Arcana" han prisat i öfversvallande ordalag — i dikt, i tidningar och bref. Det är nämligen Swedenborgs naturfilosofi, vare sig den nu skall baseras på hans naturvetenskapliga skrifter, såsom en tysk forskare uppger i sin gradualafhandling 1901, eller på hans teologiska, såsom uppges af en annan 1904, som utgör den närmaste utgångspunkten för Goethes hela filosofi.

Tänka vi nu efter hur ofta vi mött Goethes namn och Goethes tankar hos senare tiders svenska författare och författarinnor, hur olikartad än deras lifssyn må hafva varit, då höfves det oss också att minnas honom, från hvilken enligt tyska vittnesbörd en sådan Tysklands, ja, hela vår kulturvärlds centralpersonlighet hämtat bärande tankar.

Den ny-romantiska riktningens betydelse i vårt folks lif synes i våra dagar erhålla allt högre värdesättning. Denna riktning utgår från Goethe, men växer tillika upp ur svensk mark, såg jag i ett nyss utkommet arbete om en af vår andliga odlings märkesmän från 1800-talets förra hälft.

Svensk mark — — För att förstå det, må vi erinra oss, hvad prof. Wrangel säger 1908 i festskriften till Thorilds minne, där han insätter Swedenborgs anhängare i denna nyromantiska riktning, och taga väl fasta på en uppgift som visserligen möter oss på flera andra håll, men aldrig så poängterad som i denna skrift: uppgiften om Thorilds lärjunge-förhållande till Swedenborg. Skulle en och annan ställa sig tviflande gent emot tanken på Swedenborgs rent estetiska betydelse, så vill jag hänvisa till lic. Liljekrantz' utomordentligt fina och intressanta framställning af dennes estetiska system i nys nämnda festskrift.

Men då det nu är i en tidning, hvilken icke blott vill vara, utan äfven är ett hemmets organ, som jag gör denna framställning, vill jag för att bestyrka såväl det poetiska elementet hos Swedenborg, som ock hans fasta grund, citera några af hans egna ord, sådana de framträda i öfversättning från den latinska texten af en gudabenådad skald. På följande sätt lyder Atterboms parafras utaf en af Swedenborgs visioner:

Jag såg åt himlen upp en morgonstund,
Med klarnadt sinne, åt det klara blå:
Då upplät fästet sig; i trenne hvalf
Det ena ofvanför det andra, sågs
Dess rund fördelt; på hvarje hvalfvet stod
En särskild änglafock i skimmerkrets.
Då hördes ett basunskall och en röst,
Som sade: "Okändt är på jorden nu,
Hvad äkta kärlek är; till *din* själ dock
Skall flöda ljus därom, ifrån hans hem,
Från tredje himlen själf; så Herren vill."

Och se! från tredje himlen kom en vagn,
Som sken liksom af diamant, och drogs
Af fålar, hvita såsom nyfädd snö.
I vagnen satt en ängel underskön:

Hvarje husmoder Barngarderoben Hvarje sömmerska
bör **likaså.**
prenumerera på **12 häften årligen.**
Pris för helt år 3 kr.: halft år kr. 1:60. Lösnummer 30 öre.

PÄRMAR
till IDUN 1909 och föregående år
tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck kr. 1:50 Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre.
Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Han syntes en; men när han närmre kom,
Jag såg, att ängeln var ett ängla-par;
Och att i handen hvardera, med smek,
En paradiset turturdufva höll.
De ropte till mig nu, — men änglars tal
Är som ett ljufligt sus af löf och våg,
För själens hörsel upplöst i ett språk
Af lena stämmors smältande musik:

“Vi nalkas, vän; men vakta dig, då än
Du jordens dunkla stoftbeklädnad bär,
Att icke sfären af vår himmels eld
Förtär dess trådar med sin öfvermakt!
Och huru vill, inom din arma värld,
Din tunga finna ord för sådan syn?”

Jag svarade: “Väl är jag jordisk blott,
Men Herren gifver kraft, och gifver ord,
Så kommen tveklöst!”

Och med ökad fart,
På väg, af morgonröda strimnor bredd,
Det hvita spannets hofvar blänkte tätt,
Tills det framför mig stannade; och se!
En Man i vagnen, med sin Hustru, satt.
Och åter talte de: “Ett evigt band
Förenar oss se'n Gyllne Älders dar,
I samma oförgångna ungdomsfröjd;
Dess namn är Äktenskap; men oss är sagdt
Att nu blott *namnet* finns på jorden kvar.

Hvad nu mig synligt blef — jag det förstod —
Var idel bild af Kärleks lif och prakt:
Form af hans lif var anlet och gestalt,
Form af hans prakt var dräktens härlighet.

Men eget var, att uti bägges tal
Beständigt blott en enda röst förnams,
Gemensam för dem båda två: ty när
Han talte, talte han ur *hennes* ock
Och *hon* jämväl ur *honoms* likaså;
Ett sam ljud ännu mer oskiljeligt,
Att när i jordisk sång, som likna vill,
Tvåstämmigt klinga hörs *en* melodi.

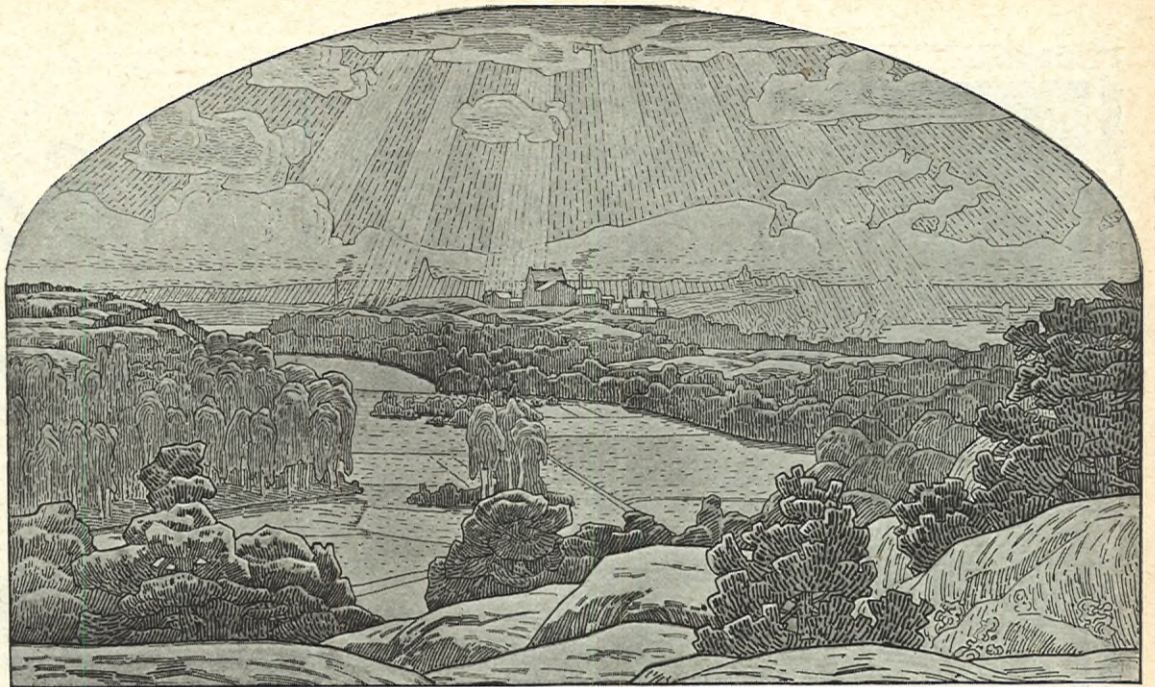
— — — — — då gick ut ur skyn ett bud:
“Gack, Siare! och för din jord förtälj,
Hvad himmelsk kärlek i sin skönhet är.”

En tanke, sådan som den, “att ängeln var ett änglapar” — “beständigt blott en enda röst förnams”, eller som det nyss uttryckts af en Swedenborgskännare, “två själar, som uppgå i en”, den kommer mycket nära, ja, är innerst sedt ingenting annat än hvad som förefallit och ännu förefaller mången så obegripeligt hos en annan “leverantör” till svenska skalders och skriftställares, Kr. Jac. Boström, då han talar om högre “personer” än den enskilda människan (familjen, folket, staten), i hvilka vi ingå utan att därför förlora vår individualitet, som tvärtom då den till sitt innersta väsen är “person”, just därigenom vinner sin fullt individuella personlighet.

Låta vi tanken stanna vid dessa två punkter, Atterboms parafras af Swedenborgs vision och Boströms lära om familjen såsom “person”, så tror jag att vi skola komma rätt långt i förståendet af hvad som utgjorde de släktleds styrka och fasthet, af hvilka vi närmast tagit arvet.

Med tanke på alla de strömmar, bäckar och rännilar med mer eller mindre uppdagadt lopp, förmedels hvilka vi mottagit inflytelser, som ytterst äro att föra tillbaka till Em. Swedenborg såsom utgångspunkt eller personlighets kraftigaste förmedlare, är det, som jag ville påkalla uppmärksamhet och intresse från de många hemmen landet rundt för hvad den moderna forskningen kan hafva att meddela på den stundande Swedenborgskongressen och som sedan i sin ordning, därest det i kärlek till svensk odling och svensk tanke blir sammanställt och vidare utfördt af svenska män och kvinnor, skall i hög grad bidra till att klara upp kännedomen om “vårt svenska lynne, vår egenart”.

HJALMAR KYLÉN.

“SOLEN STRÅLAR ÖFVER STADEN”. ALFRESKOMÅLNING AF PRINS EUGEN.

MONUMENTAL KONST.

HÖGRE REALLÄROVERKET på Östermalm, arkitekten Ragnar Östbergs mäktiga skapelse, nalkas nu sin fullbordan. Om en eller annan månad hoppas vi, medels pennan och kameran som ciceroner, kunna bjuda våra läsare på en rundvandring genom det stora läroverkspalatset.

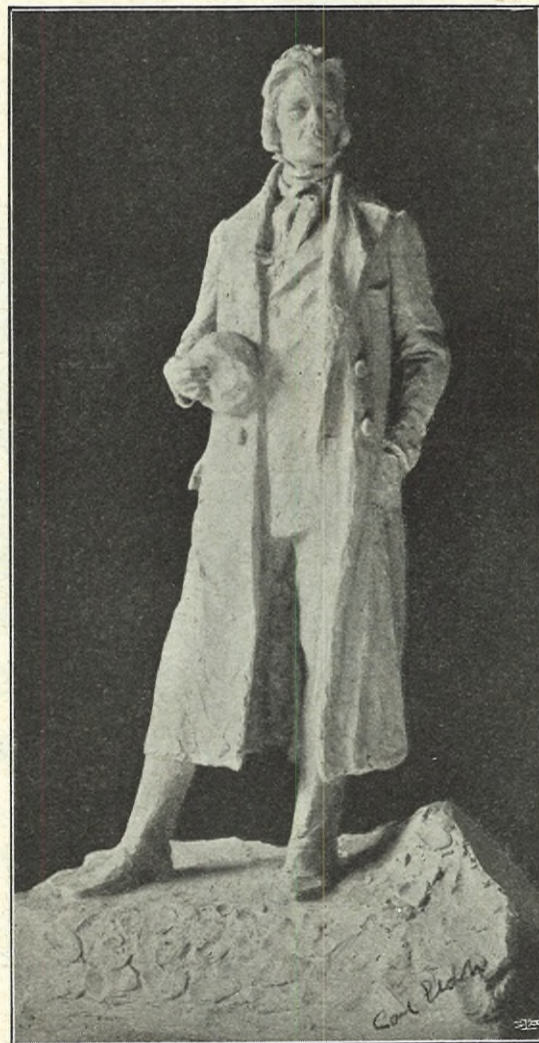
Inledningsvis meddela vi här en afbildning af prins Eugens anslående landskapsmålning i nedre trappuppgången, “Solen strålar öfver staden”, en äkta uppsvensk sommarbild i storstadens omedelbara grannskap, på en gång lyriskt mjuk och af monumental hållning. Motivet är sedt från en höjd på Hästholmen, ett af södra landets partier, och utgöres i förgrunden af en rad klippor, från hvilka terrängen mjukt sänker sig och bildar en saftig ängsmark, kransad af björkar i ljus och frodig grönska. Mot detta bildar oljefabriken på ett klippkrön en välgörande motsättning med sina röda tegelmurar, hvarifrån blicken går vidare mot fonden, där en glimt af Årstaviken och Katarinahöjderna med Sofiakyrkan samt åtskilliga huskomplex ge den harmoniska avslutningen åt terrängen. Öfver det hela faller ett diskret solljus från ett antal stiliserade strålar, som bryta fram mellan molnen.

Ett annat med dagskrönikan nära förbundet konstverk är skulptören C. J. Eldhs skiss till Wennerbergsstod i Uppsala. Förslaget om en minnesstod åt Gluntarnes skald lancerades ursprungligen genom Idun, och man hade all anledning förmoda, att täflingen skulle ge ett resultat, värdigt det minne, man ville hugfästa. Så blef dock ej fallet; ingen af de ut-

förda skisserna hade de framstående konstnärliga egenskaper, kring hvilka jury och kommitté enigt kunde samla sig. Det här afbildade Eldhska förslaget — det andra i ordningen från denne konstnärs hand — torde dock ha mycket för sig, käckt och friskt som det är utfördt och lyckadt i karaktäristiken. Men medan hela saken, på grund af de mycket delade meningarna, nu tillsvidare bordlagts, har inom kommittén framkastats tanken på att antaga ett förslag af professor Theodor Lundberg, en skiss, som icke deltagit i täflingen, och om hvars kvalifikationer allmänheten följaktligen

hitills ingenting haft sig bekant. Då vi häromdagen gjorde en framställning till konstnären att äfven få afbilda hans förslag för att en jämförelse skulle kunna åvägabringas mellan detsamma och den Eldhska skissen, ställde han sig afböjande till vår begäran af skäl, hvilkas giltighet vi kort därefter funno kullkastad, eftersom skissen nu står afbildad i en daglig tidning.

Den från ett par håll uttalade farhågan att professor L:s förslag möjligen skulle komma att genomdrivas utan att den fackliga kritiken fått säga sin mening om detsamma, tyckes dock vara aflägsnad. Hvarken några enskilda kommittérades mening eller den personliga sympatien torde få bli utslagsgifvande. Saken har blott för tillfället råkat en smula ur gängorna, men får därför icke anses förlorad. Vi skola i ett följande nummer meddela såväl professor Lundbergs som skulptören Carl Milles skisser, hvilka, jämte det Eldhska förslaget, äro de, hvarmed granskningen närmast kommer att sysselsätta sig.

C. J. ELDHS SENASTE FÖRSLAG TILL WENNERBERGSTATYN I UPPSALA.

Innan 7 kr. betalas för ett snörlijf, bör ifrån Franska snörlijfssömmeriet i Stockholm, 1 Norrmalmstorg, 1 tr., dess illustrerade priskurant rekvireras.

alla sorter.
Salamander Enhetspris 15,—
Dam- & Herr-Skodon Lyxutföring 18,—

Från Konungens Västgötafärd

KONUNG GUSTAF har använt mid-sommarveckan till en rundresa i Västergötland, en verklig blixturné i betraktande af hur många städer, badorter,

1. Konungen möttes på Lidköpings torg af borgmästare och råd.
2. Ankomsten till Mariedal. Greve Gustaf Sparre hälsar sin kunglige gäst.
3. Från besöket hos hofmarskalken frih. Carl Klingspor på Råbäck. Konungen i familjekretsen.
4. Konungen planterar en ek i Råbäcks park i stället för den 1000-åriga nu utdöende.

G. S. Ander, Lidköping, foto.

sevärdheter, minnesmärken och privata herresäten som på ett par tre dagar hunnit besökas. Falköping, hvarest sommarens utställning nyligen invigts af hertigen af Västergötland, var utgångspunkten. Öfverallt var konungen föremål för lifliga hyllningar af talrika människoskaror.

Ur Midsommarens Krönika.

striutställning öppnades därstädes midsommaraftonen. Västgöta hertigen prins Carl presiderade vid öppnandet. Länet har all heder af expositionen, som vittnar om en betydande utveckling på skilda odlingsområden och en högt drifven arbetsflit.

För att särskildt nämna industriutställ-

1. Landtbruks- och Industriutställningen i Falköping, som öppnades på midsommaraftonen. Längst till höger i bakgrunden den stora Industrihallen. Gustaf Ewald foto. 2. Från midsommarens "Hälsingestämna" i Hudiksvall. Ungdomen kring majstången på midsommarnatten. H. Rehnström foto. 3. Svensk-amerikanska sångkörens ankomst till Malmö ombord å Gylfe, där de hälsas från stranden af Malmösångarna under kapellmästar Bergs ledning. Hoffotograf Rahmn foto. 4. Svensk-amerikanska körens ledare 1. Professor Joh. R. Örtengren. 2. Dr Victor Nilsson. 3. Körordföranden hr O. F. Nelson. 4. Körkassören hr Ernst F. Nordström. 5. Bitr. kassören hr John L. Osterman. Alfr. B. Nilson foto.

FALKÖPING hör under vanliga förhållanden till landets mera stillsamma orter, men i dessa dagar har det lilla samhället plötsligt blifvit föremål för uppmärksamhet från ej blott provinsen, utan från hela landet, till följd af att Skaraborgs läns 22:dra landtbruks- och indu-

ningen, är den utan jämförelse den största, som hållits inom provinsen.

Byggnadskomplexet för utställningen företer en synnerligen vacker anblick. Själva entrén, som är uppförd i en byggnad med tre torn — stadens vapen — är enligt vapenböckerna röd med svarta tak. Öfriga byggnader äro hållna i en behagligt ljus färgton och gifva med sin betydande utsträckning och storlek ett helformadt och ståtligt intryck.

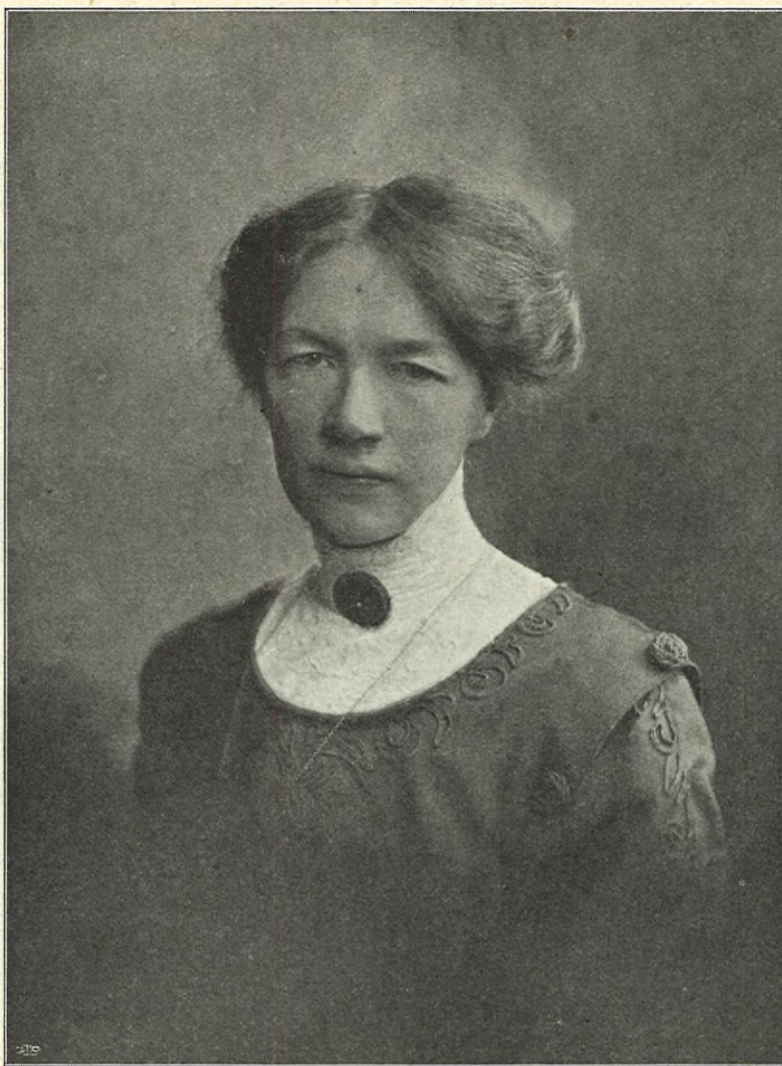
Med midsommaren sammanhänga numera hembygds- och ungdomsfester, hvilka skänka den svenska midsommarhelgen en ännu festligare prägel än hvad de traditionella dansgillena förmå. Vi medela här en bild från årets "Hälsingestämman", sannolikt en af Sveriges största hembygdsfester, besökt som den var af 8,000 personer. I samband med stämman var också anordnad en "spelmans-täflan", som räknade 80 deltagare.

En hälsning från våra landsmän på andra sidan Atlanten, och därtill en sängarhälsning, har bragts Sverige i midsommartid från en stor svensk-amerikansk sängkör, som efter att ha besökt åtskilliga sydsvenska städer konserterade i Stockholm den 30 juni. Utom bilden från körens festliga mottagande i Malmö, där den hälsades välkommen till fosterjorden af cicka 150 Malmösångare under anförande af lundakapellmästaren Alfred Berg, äro vi äfven i tillfälle återgifva porträtten af sängkörens ledare. Professor J. R. Örtengren, körens dirigent, är född i Torsåker 1862. Efter att ha genomgått Gefle elemntarläroverk, afreste han sedermera till Amerika, där han nu är lärare i Chicago musical college; dr Victor Nilsson, sekreterare inom sängföreningen, är bördig från Östra Torp; hr O. F. Nelson, körens ordförande, är född i Halmstad, hr Ernst F. Nordström, sängföreningens kassör, är född i Arvika och hr John L. Osterman, som fungerar som biträdande kassör, är gottländing.

Som en honnör åt den motståndskraftiga ålderdomen vilja vi avsluta vår midsommarkrönika med en bild af Falu stads och Dalarnes äldsta invånare, fru Kristina Söderberg, född Aspenström, som d. 22 sistlidne juni fyllde 101 år.

Den 101-åriga fru Kristina Söderberg.
L. Sjöström foto.

FRÖKEN KERSTIN HESSELGREN.
F. Flodin foto.

Vår tredje kvinnliga stadsfullmäktig.

SOM BEKANT FINGO vid de senaste stadsfullmäktigevalen i Stockholm, då kvinnor för första gången uppställdes som kandidater, tvenne kvinnor plats i stadens råd. Af dessa två representerade en högern och en arbetarpartiet, medan de liberala icke lyckades placera någon af sina kvinnliga kandidater, annat än som suppleanter.

En af dessa, fröken Kerstin Hesselgren, kommer nu om, såsom är att förmoda, den af hennes närmsta man gjorde afsägelsen af stadsfullmäktigskapet beviljas, att träda in som vår tredje kvinnliga stadsfullmäktig.

Idun var i våras den första tidning, som nämnde fröken Hesselgren såsom kandidat till stadsfullmäktig och vi framhöllo redan då de stora sociala meriter, den vidtomfattande erfarenhet på olika samhällsområden och den stora duglighet, som gjorde fröken Hesselgren så lämpad att i stadsfullmäktige representera kvinnorna.

Fröken Hesselgren, som började sin bana såsom sjuksköterska, har sedan utbildat sig vid svenska och utländska läroanstalter till skolkökslärarinna och är nu ordförande i skolkökslärarinnornas förening och biträdande inspektis vid skolköken. Vidare har hon i England praktiskt och teoretiskt utbildat sig som bostadsinspektis och deltagit i organisationen af bostadsinspektionen i Stockholm. Hennes erfarenheter torde nu komma väl till pass. Hon har ledt svenska fattigvårdsförbundets halfårskurser och nu senast Centralförbundets för socialt arbete utbildningskurs, för hvilken nyligen utförligt redogjorts i Idun. Fröken Hesselgren är en van talarinna och föreläsarinna, och har

således härigenom ytterligare förutsättningar att kunna kraftigt arbeta för många sociala reformer, som i så hög grad äro afhängiga af stadsfullmäktiges intresse och goda vilja.

Kvinnorna under fanan.

Ett kapitel om införandet af ett kvinnligt värnpliktsår.

SÅ LYDER PRISÄMNET för september i vår serie "Årets tolf kapitel" och uppmana vi alla dem af våra läsare, som ha något att säga i frågan, att genom Idun framlägga detta för vår läsekrets. Täflingsartikel, som icke gärna i längd bör överskrida 4 Idunsspalter, insändes till Iduns redaktion, Stockholm, senast den 31 juli och förses med påskrift: "Iduns artikeltäfling". För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af Iduns septembernummer.

Stockholm den 1 juli 1910.

Redaktionen af Idun.

Fyra generationer.

SJUTTIOFEM ÅR fyllde den 11 juni änkeprostinnan Theresia Westerstrandh, bosatt vid Wäddö. Det finnes väl rätt många, som uppnått samma höga ålder, men fru Westerstrandh kunde vid denna sin hedersdag blicka tillbaka på icke mindre än tre generationer — dotter, dotterdotter och dotterdotterdotter. Den förstnämnda, änkefru Alma Hasselgren, är föreståndarinna för Majornas arbetsstuga i Göteborg, och dotterdottern är gift med redaktör Wallbeck-Hallgren, mera känd under signaturen "Waldeck". En af änkefru Westerstrandhs söner är föreståndare för Wäddö folkhögskola.

Dotterdotterdottern är nu snart nio år och det är, med mormors mors goda hälsa, inte utslutet, att af de fyra generationerna kan bli — fem.

ST. P—M.

Prostinnan Westerstrandh med dotter dotterdotter och dotterdotterdotter.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portoifritt:

Idun 1892 2:—
Idun 1893 (nr 1 felas) 2:—
Idun 1895 (utan julnummer) 2:—
Idun 1904 (med julnummer) 4:—
Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas) 4:50
Idun 1907 (med julnummer) 5:—

Idun 1908 (med julnummer) 5:50
Idun 1909 (med julnummer) 6:—
Iduns julnummer 1894 0:20
Iduns julnummer 1893 0:20
Iduns julnummer 1905 0:50
Barngarderoben 1905, komplett 2:—

LÄS!

Cha-no-ju

(Forts. och slut.)

ETT ODISKADT fat eller kopp får icke lämnas tillbaka. Allt måste vara skinande rent, som hade det icke begagnats. Ej ett risgryn får synas kvar i den skål, hvarur de ätit. När gästerna slutat sin måltid, börja de därför undersöka sina långa rockärmar och upphämta därur ett slags hvitt papper samt en liten låda af vaxduk, hvilket de ej få glömma att medtaga. Nu börja de att diska, torka och gnida, till dess alla kärlen äro fullkomligt rena. Pappret, liksom de öfverblifna rester- na, låta de glida ned i högra rockärmen, ty denna står lågt i rang, den vänstra högt. Middagen avslutas med varmt vatten, hvilket värden på första gästens uppmaning bjuder.

“Tillåter du nu, att vi hvilat oss litet?” säger första gästen till sin värd.

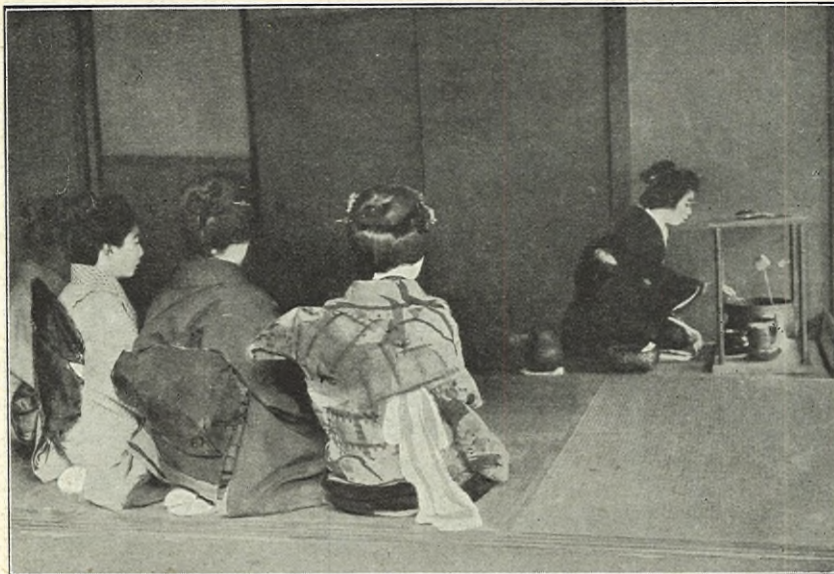
“Ja naturligtvis,” ljuder svaret.

“Och låt oss genom klockans ljud få veta, när vi skola återkomma.” Med dessa ord går sällskapet ut i trädgården och fördrifver tiden med att beundra dess blomsterskatter. Värden däremot skrider omedelbart till tillredelserna för den egentliga teceremonien. Han borttager taflan och upphänger i dess ställe en blomstervas, i hvilken han arrangerar den för teceremonien egna blomsterdekorationen. Och när gästerna för andra gången höra klockans manande toner och komma krypande in genom luckan, gå de att betrakta blommorna, hvilka blott bestå af två små obetydliga grenar. Den ena, den uppåtstående, symboliserar mannen, den lägre, horisontala, kvinnan. De glömma aldrig att påpeka kvinnans tjänande ödmjuka ställning. Äfven i bladen, hvilka äro så böjda, att öfver- och undersida tydligt skönjas, ser man åter samma symbol.

Hur måste icke dessa gamla lärde suttit och grubblat i sina ensliga klosterceller, innan de förstätt inöfva all denna symbolik i hvarje sak. Och betrakta dessa blommor, som till utseendet äro så oansenliga. Kanske äro dessa nyss afklippta små grenar resultatet af flera års möda och arbete. Kanske hafva de hämtats från aflägsna orter, men de hafva dock samma friskhet, som hade de just blifvit plockade. Det är japanens hemlighet. Det är “midzuage”, konsten att gifva åt hvarje särskild blomma den värd hon behöfver för att icke vissna, utan länge förblifva fräiche... Tvenne andra föremål hafva äfven blifvit insatta i rummet, en skål med rent, friskt vatten samt tekanistern, hvilken innehåller det gröna pulvriserade teet.

Då gästerna åter ordnat sig på sina förra platser, nalkas värden med afmätta steg och bär med båda händerna tekoppen, i hvilken teskopan, servetten och vispen ligga i föreskrifven ordning. Med en djup bugning sätter han sig framför eldstaden.

“Nu skall jag tillreda det starka teet,” hörs han säga. Han tystnar och förblifver några ögonblick alldeles stilla och orörlig. Han samlar sina tankar, han söker behärska sitt sinne och “göra sitt hjärta starkt”, som japanen säger. Så börjar han. Säsom länkarna i en kedja följer den ena rörelsen den andra, utan afbrott, utan felaktighet. I bestämd, afmätt rytm

TEET TILLREDES.

röra sig hans händer. Han flyttar koppen och tekanistern på mera åtkomliga platser. Han håller varmt vatten i koppen för att skölja den, och tager slutligen tekanistern med en rörelse af handen, “som liknar storkens flykt” och lägger med teskopan just rätta kvantiteten te i koppen. Han håller kokande vatten däröfver och vispar hastigt tills en lätt ljusgrön fradga höjer sig på ytan, och med en från ordningen och rutinen aldrig afvikande rörelse sätter han koppen på en bestämd plats på golvet, hvarifrån den afhämtas af första gästen. Nu är det oförklarliga, hemlighetsfulla, utsägbara ögonblicket inne. Med båda händerna fattar han koppen och med ett “tack att du tillredt teet”, för han den långsamt och högtidligt till sina läppar.

“Jag hoppas teet är godt, hvarken för starkt eller för svagt?” frågar värden med ett för teceremonien säreget, kort och elegant uttryck.

Gästen har med andakt ljudlöst insupit en mun full af teet, begrundande dess egenskaper.

“Det är utmärkt, du har förstätt att blanda vattnet och teet förträffligt,” utbrister han. Han dricker ännu 2 1/2 klunkar och hastigt torkande kanten med hvitt papper, räcker han koppen med en bugning åt sin granne. Tedrickningen utföres under de strängaste etikettformer och höflighetsord och en oförliknelig artighet, ty det drickes blott ur en kopp och på samma plats ur koppen. Då alla druckit sina 3 1/2 klunkar, torkas koppen inuti (med hvitt papper) och återsändes till första gästen. Nu följer det ceremoniella beskådandet af koppen. Under hvilka egendomliga ceremonier betraktas icke detta föremål. Utvändigt och invändigt för att utröna tillverkarens namn och bomärke. Man betraktar dess form och färg och insuper i långa drag teets arom. Huru beundras icke dessa koppar, klumpiga och oformliga, svarta, mörkgröna eller mörkröda, men så märkvärdiga och dyrbara. Eller är det deras namn, som locka tankarna bort i begrundande. “Snabbgående båt”, “gyllene säf”, “ärade gäst”, ty så benämnas dessa af japanerna högt skattade, kostbara kuriositeter.

Då nu gästerna under utrop af förvåning och förtjusning beskådat tekoppen, begära de också få taga de s. k. “3 föremålen” i betraktande: teburken, påsen, i hvilken burken förvaras, samt den af bambu förfärdigade teskopan. Teburken står på rangskalans högsta trappsteg. “Floden med skatterna”, “fälten vid Miyagino” äro namn, som tilldelas de oansenliga, till färgen mörkbruna små fula porslinsburkarne, men hvilka af sina ägare anses säsom dyrbara klenoder. Påsen är af utsöktaste brokad med mäterligt

Japanernas teceremoni. Af IDA TROTZIG.

utförda mönster i guld och silfver, uppgående ofta till flera hundra yens värde. Och blott konsten att tillknyta dess dyrbara silkesnören hafva tagit mycken tid och tålmod i anspråk. Med det starka teets drickande avslutas Cha-no-jus högst ceremoniella del. En lättare stämning inträder, den stela högtidligheten försvinner och till och med den fördomsfulle, djupsinnige japanen ser med belåtenhet att han nu kan lösa på de strama tömmarne. Man börjar samtala. Skämt och kvickheter öfverflöda. Gästerna få små sidenkud-

dar att sitta på och glödpannor att värma sina händer vid. Och till sist, så som Cha-no-jus slutackord, serverar värden ännu ett slags te, det svaga teet, hvilket drickande innefattar ceremoniens senare del. Så höres förste gästens stämma: “Var god och sluta nu.” Det är signalen för uppbrott och alla buga sig djupt för hvarandra. — — — — —

Så är ceremonien. Men af densamma finnes många variationer. Jag har sett den utföras i rum af två mattors storlek, 4 1/2 mattor är den vanliga storleken, och i stora salar, för ett fåtal gäster och för flere 100 inbjudna. Där finnes Cha-no-ju för sommaren och vintern, för hösten och våren, för nyåret, för unga och gamla, för tidiga morgonstunder, för aftonen vid lampors och lyktors ljus. Den vördas af alla, men älskas af dem, af hvilka den är förstådd. Den har omfattats af hela nationen, och firas icke blott i palatsen, utan jämväl i den enkla hyddan.

Teceremonien är en flere århundraden gammal institution. Man kan kalla den en orden, indelad i olika grader, med olika hemligheter och förhållningsregler. Hvarje medlem låter inskrifva sitt namn i Daitokuji tempel, den berömda buddhistiska zensektens hufvudplats i Kioto. Egendomligt nog tillåtas kvinnor deltaga i ceremonien, och fordom — ofta äfven nu — var terummet den enda plats, där man och kvinna kunde umgås med hvarandra, fastän bundna af en fin, väl inlärd etiketts lagar. Men kvinnors studier avslutas i vanliga fall efter första gradens tagande, då mannen däremot fortsätter, tills han slutligen säsom munk ingår i nämnda tempel, och då han tillägnat sig visdomen, får han den höga titeln Soshō. Dock af sådana Soshō finnas blott 7 under hvarje generation.

Genom teceremonien hafva japanerna erhållit sin moraliska träning. Den har haft ett vidtomfattande inflytande på hela nationens moraliska lif och har kanske mer än något annat inverkat för mildrande på det afstängda öfolkets af naturen krigiska sinne. Hideyoshi, Japans Napoleon, sökte ifrigt införa ceremonien bland sina råa krigareskaror för att fångsla deras uppmärksamhet vid mera fredliga sysselsättningar, och med svärdens afläggande utanför ceremonirummet afsade de sig lust för strid, mord och plundringar. Därinne, skilda från den yttre världens larm och buller, under rökelsens renande inflytande och omgifna af buddhismens mysterier, läto de sina tankar helt absorberas af de svårutförda problemen i behärskade rörelser, konventionell etikett och ritualmässiga fraser. Så har Cha-

Uppgif lifvidd (under armarna), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur

fullt tillförlitliga, moderna och eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklädning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kragmönster (Pellerin) 50 öre, Kappmönster 60 öre, Nationaldräktmönster 1 kr. Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Norrandsgatan 16, Stockholm.

Mönsteraffären "Chic".

no-ju blifvit fostraren af lugn och ostördhet. "Att hvila sinnet" har blifvit dess motto.

Till ceremoniens historia höra sådana namn som Shuko. Denne gamle munk var dess grundläggare och tillredde den första kopp te, kring hvilken sedermera hela detta system af etikett, idéassociationer och religionsfilosofi utspunnit sig. Framför en tanke-diger skrift, i sin enkla cell, bjöd han sina klosterbröder dricka af teet. "Det är godt," sade han, "det uppfriskar våra trötta sinnen och skärper ögats ljus." Längre fick ej ceremonierna bibehålla sin ursprungliga prägel. Shogun Yas-himasa och hans båda konstäl-skande vänner, som med förkärlek omfattade denna slags tedrickning, nöjde sig ej med deras primitiva enkelhet, utan förändrade dem till storartade fester, hvilka firades i hans praktfulla Ginkakuji, silfverpalatset i Kioto. Det var denna trio, som vid ceremonierna införde de utsökt dyrbara kuriosa, hvilka allt sedan intagit en så framträdande del af Cha-no-ju. Under 15:de århundradet framträdde den man, hvilken helt och hållet omorganiserade ceremonierna och gaf dem den prägel, de ännu hafva. Det var Rikkin, Cha-no-jus reformator. Han bortrensade de missbruk, i hvilka den fallit, och utarbetade alla dess komplexa idéer till detaljerade system. Han förbjöd lyx och slöseri lika imperativt som han höjde vördnad för det antikas enkelhet, sparsamhet och originell smak till regel. "Älska ditt te", förmanar han med de välkända orden, "men förglöm själfva te-koppens värde; äfven ur en sprucken kopp kan du insupa den lifgivande drycken." Af honom grundlades Omote-skolan, hvilken ännu anses såsom den förnämsta och den räknar bland sina medlemmar flere af den kejsrerliga familjen.

Det finns tre olika sätt, på hvilka ceremonierna kunna gifvas. Dessa måste från början till slut genomföras på det noggrannaste, så att man kan skönja det så väl i blomsterdekorationer som deltagarnas egen dräkt. Shin-stilen, den strängt ceremoniella, användes vid högtidliga fester, såsom nyår och höstens viktiga "kuchi-kiri", då teburken med det nya teet för första gången öppnas. Gyô-stilen är mindre sträng och Sô-stilen den minst formella. Fastän det aldrig afvikas från dessa grundregler är dock hvar och en gifvare af Cha-no-ju tillåten att genom egendomliga och originella idéer särskildt söka väcka deltagarnas förvåning och intresse och erhåller därigenom deras oblandade beundran. Men i sin ifver för det ovanliga och dunkla inför japanen ofta elementer, hvilka äro onaturliga och otänkbara för en europé. Med all sin sköna konst, sin naturpoesi och intressanta symbolik måste dock ett sådant i detalj genomfördt, inlärdt konstgjordt system verka tröttande på oss. Helt olika uppfattas det af Österns tåligena folk, som älska att hänge sig åt inbillningens sublimitet och att dölja den verkliga betydelsen under en svårtydd, komplicerad yta.

Riddarpojkarne säng,

Johan Nordlings bekanta dikt, har i tonsättning af Richard Norén utgifvits i särtryck för att vara lättare tillgänglig för de unga skaror, som tillhöra Riddarpojkarne led. Den finnes fortfarande att tillgå å Iduns expedition, Mästersamuelsgatan 43, Stockholm, till ett pris af 2 öre pr styck, då minst 50 ex. rekvireras.

TEET SERVERAS.

FRÖKEN KATE MEYER har nu visat stockholmspubliken, hur hon spelar Niniche. Framställningen blef en desillusion. Den vackra pariserkokotten är en kvinna med esprit, men fröken M:s artistiska tillgångar stanna vid en vacker figur och en förträfflig sångröst, något, som visst icke är att förakta, men det förslår ej i denna roll, fasetterad af gallisk kvickhet och skälmeri. Anatols replik i andra akten: "Nej, det är inte Niniche!" kom osökt åskådaren att instämma och med en suck erinra sig hvad en fru Cysch, en fru Anna Norrie åstadkommit i denna uppgift. Det vanskliga i att ge en repris af ett stycke med så lysande anor på stockholmsscenen gjorde sig äfven gällande hvad beträffade de öfriga rollinnehafvarne, Corniski, badaren, Anatol... Hvar fanns deras sprakande glädthet, och hvart hade den stores diplomaten komiska grandezza och fina själfironi tagit vägen? Ack nej, Niniche finns ej mer!

ARIEL.

Gwens frågobyrå

med dess möjligheter för Iduns publik att hänvända sig till vår sakkunniga medarbetare å modeafdelningen med begäran om råd i toalettfrågor har under den tid den existerat hunnit bli känd af många af våra läsare. Vi erinra likväl på nytt dem, som ej ännu använt sig af den särskilda förmån Idun velat bereda sina läsarinna, om att Gwen fortfarande som hittills vill ge sina korrespondenter hjälp och vägledning i toalett- och smakfrågor af skilda slag.

Brefven adresseras till Gwen, Iduns redaktion, och måste åtföljas af dubbelt svarsporto.

Kusin Claudia.

Berättelse för Idun af
Helena Nyblom

(Forts.)

"JAG ÄR ALDRIG så lycklig som på hästryggen," sade hon, när hon svängde sig i sadeln. Och så bar det af, först i traf, så i galopp, dansande, flygande bort öfver jorden, — och borta var hon!

Småningom kom hela familjen till Matsbyholm och alla gästrum i slottet voro fulla. Det var kusiner af alla olika åldrar och storlekar och utseenden, men de rörde mig föga. Där kusin Claudia var, såg jag inga andra än henne. Men allt hon företog sig, gjorde och sade, var föremål för min största uppmärksamhet. Jag kunde då inte låta bli att märka, hur hon

beskyddade och behärskade alla de mindre barnen, som tillbedde henne. Hon var beständigt initiativets ande, som de andra väntade på, och när hon var borta, tycktes det som om en domning föll öfver alla deras åtgärder. "Hvar är kusin Claudia? Kommer inte kusin Claudia? Ack! skall du redan gå, kusin Claudia?" var det utrop som följde henne, som vågorna följa en segelbåt. Hon var outtömlig i påhitt af nya lekar, och allt, hvori hon deltog, fick en prägel af något festligt och okänt, som ryckte en med sig. — Men om barnen voro alltför omöjliga att uppfatta hvad hon önskade eller grälade för mycket sins emellan, kunde hon bli ganska häftig. "Jag struntar i er allihop!" ropade hon då, och gaf sig af på en af sina ridturer, eller valde mig lycklige till följeslagare på en längre utfärd. — En annan sak som var henne egen var hennes stora generositet. Man fick väl akta sig för att berömma något hon ägde, ty genast räckte hon det emot en och sade: "Vill du ha det? — Jag det gärna! Jag bryr mig inte ett dyft därom."

Hvad denna sommar gick fort och — hvad jag tyckte det var svårt att höra det Claudia nästa år inte skulle vara i Sverige, utan skickas bort till en pension i Lausanne, för att lära sig franska och andra fullkomligheter, och därefter göra en resa i Frankrike och Italien med sina föräldrar.

Då jag återsåg henne, var hon fylld sjutton år. Hon hade växt och blifvit lång, till min förödmjukelse beständigt längre än jag, om jag också hade på mig min nyförvärfvade studentmössa. Hennes klädningar hade också blifvit långa, och hennes löst hängande hår låg nu lindadt om hennes hjässa. Jag vet mig aldrig så ha fått intrycket af en förnäm dam, i ordets allra bästa betydelse, som den sommardag jag först återsåg henne.

Hon kom gående öfver den stora gräsplanen med sin dansande gång och räckte mig båda händerna. — Hon var glad att återse mig, det märkte jag på hela hennes väsen, och sedan märkte jag också att när jag inte såg på henne, betraktade hon mig länge och uppmärksam. Den sommaren var det fullt af ungdom på Matsbyholm. Flere af kusinerna voro nu redan vuxna människor, Claudias två bröder, som nyss blifvit officerare, ståtade i sina blåa uniformer. Dessutom voro flere af kusinernas vänner och bekanta gäster på slottet, så det var en hel koloni af glada, stojande ungdomar. Bland alla dessa unga människor, som buro mera eller mindre förnäma namn, var och förblef jag beständigt plebejen. Man tog mig ju med i alla lekar och förlustelser, men jag kände dock tydligen, att det skedde mera på nåder, och att jag aldrig skulle få tillträde till deras intimare

vänskap. — Den enda, som var helt öppen och naturlig emot mig, var kusin Claudia. — Skulle vi på en utfärd satte hon sig gärna vid min sida i vagnen, lekte vi änkleken, valde hon mig till sin moitié, och när man om kvällarna dansade i den stora riddarsalen, bjöd hon upp mig många gånger, fastän jag dansade illa, och hon sväfvade som en gudinna. —

Det var en fröjd att se henne dansa, isynnerhet när hon dansade med den unge grefve Percy, som var kamrat till hennes bröder och en mycket vacker ung man. —

Han hade isynnerhet en utmärkt välskapad figur, hvarför hans blå uniform satt som om han hade varit född med den.

Han var en smula längre än Claudia, hade ett litet, rundt hufvud, raka, mörka ögonbryn, skinande hvita tänder, och ett par små käckt uppvridna mustascher. Hans bruna ögon hade ett ganska kallt, nästan glasaktigt uttryck, men när han dansade, måste man blott beundra den kraft och det behag han utvecklade. När han och Claudia dansade tillsammans, kunde de fortsätta så länge som helst. Claudia såg under tiden mycket allvarsam, nästan sträng ut, och när ändtligen musiken tystnade, och de fingro lof att upphöra, gjorde hon för honom en djup nigning och gick sedan bort till de andra flickorna. Grefve Percy tillbragte blott tre, fyra dar på Matsbyholm, eftersom han skulle bort på möte, liksom Claudias bröder. —

Det var ett par dar efter att han hade rest som Claudia kom till mig en eftermiddag i trädgården, tog min arm med en mycket öm förtrolighet och sade:

“Vill du gå litet med mig. Jag skulle vilja tala vid dig ensam.”

Intet i världen önskade jag hellre, och vi vandrade genom den täta lindallén, ut i skogen, upp för en granbevuxen höjd vid en liten sjö. Under hela tiden hade Claudia inte yttrat ett ord, blott då och då hade hon hårdt tryckt min arm, som om hon kände sig öfverväldigad af sina tysta tankar. — Nu satte vi oss bredvid hvarandra på slutningen, dolda af de nedhängande långa grenarna... Ännu satt hon tyst, men med båda händerna ref hon af gräset, som växte bredvid henne. — Ändtligen drog hon en djup suck, vände sig emot mig, och såg mig rakt i ansiktet.

“Säg mig,” sade hon, “vet du hvad det är att vara kär?”

Jag höll på att svara “Ja, det vet Gud att jag känner till!”

Men hon svarade hastigt sig själf:

“Nej, därtill är du nog alltför ung. Och förresten vet ingen det, ingen på hela jorden, för ser du, ingen har någonsin varit så kär som jag.”

Hennes bröst lyfte sig, och hon såg framför sig med ögon, däri alla kärlekens himlar voro afspeglade.

“Jag måste säga det till någon! Jag tror jag skulle ha förgåtts, om jag inte fick säga det, ropa det ut! Jag har inte sofvit en natt sedan han reste. Jag älskar honom, älskar, älskar honom!”

Hon sträckte båda händerna högt i vädret, slog dem därefter för sitt ansikte och satt sedan alldeles stilla.

Jag vet inte hvad som föregick inom mig i detta ögonblick, men plötsligt släcktes glansen öfver hela lifvet. Fastän jag aldrig hade tänkt på att Claudia skulle komma att tillhöra mig, hade, underligt nog, aldrig den tanken uppstått hos mig, att hon skulle kunna älska någon annan. Det var knappast att jag efter en stund kunde framföra med kväfd röst:

“Och han?”

“Ja,” sade hon och lät händerna falla från ansiktet. “Hvad vet jag? Alla flickor äro naturligtvis kära i honom. Han har blott att välja. Dessutom är hans familj så förnäm,

mycket förnämre än min, så han skulle kunna gifta sig med en prinsessa.”

“Men äro de inte ganska fattiga, dessa — —”

“Det är likgiltigt!” svarade hon, och slog med handen. “Med ett sådant namn kan man få den rikaste flickan i landet. Jag får ju nog mycket pengar, men han skall tycka om mig själf — mig själf! Älska mig gränslöst, så som jag älskar honom!”

“Det gör han väl också!” anmärkte jag. “Hur skulle han kunna annat!”

“Säger du det!” utbröt hon och slog båda armarna om min hals. “Hvad du är söt och snäll. Tror du verkligen att han tänker på mig? Tror du att han kommer åter för att säga mig, att han älskar mig?”

“Det tar jag för gifvet,” svarade jag i en mycket kall ton.

Men hon tycktes inte alls märka det. — Hon sprang upp, tog min arm, och började springa tillbaka mot slottet. Hon var som förvandlad. Det var som om min förmodan hade varit ett säkert budskap om hennes lycka. Hon sprang och dansade, ref af blommor och kastade dem högt i luften, och därefter gick hon länge tyst, böjd ned emot jorden som om hon sökte något där, medan hon då och då såg på mig med strålände ögon och ett leende, som skar mig i hjärtat på det grymmaste. Från den stunden vardt jag Claudias förtrogne, till hvilken hon anförtrodde alla sina minnen, förhoppningar och farhågor, och fastän jag inte för allt i världen skulle velat umbära denna hederspost, led jag dock marter vid att vara vittne till, hurusom alla hennes tankar och känslor rörde sig om en helt annan än mig själf. I allmänhet är det inte roligt att åhöra förälskares meddelanden. De röra sig i en beständig cirkel om beständigt samma saker, föga innehållsrika eller betydande för oss andra. Man kan då föreställa sig hvad det skulle vara att mottaga sådana förtroenden från den man själf älskar med hela sin själ.

Claudias minnen voro inte många, men jag vet inte hur många gånger vi genomgingo och skärskådade dem. Hvarför hade han en kväll tagit upp en blomma, hon hade tappat, och till och med nästa morgon haft den fästad vid sitt bröst? — Hvarför hade han en annan kväll tappat en annan blomma, som hon med egna händer hade räckt honom? Hvad kunde han mena med att säga att “somliga hästar kan man få att böja sig och lyda blindt, andra kunna aldrig bli riktigt säkert tämda?” En gång, då hon kom ridande in på slottsgården och han stod i fönstret, hade han kysst på fingret åt henne. Hon hade alldeles tydligt sett det. En annan gång, på en utfärd, hade han inte talat ett ord vid henne, men endast sysselsatt sig med hennes vackra kusin Märtha. Hvad kunde väl alla dessa viktiga detaljer betyda? Ibland förklarade hon allt till sin egen nackdel, ibland såg hon dem till sin egen förmån, säkert är att hon numera aldrig tänkte på annat. Om vi voro i parken, drog hon mig gärna afsides i en af de täta alléerna för att utgjuta sig öfver dessa underbara problem, och mången mänskenskäll, när man dansade i riddarsalen, tog hon min arm och gick in med mig i ett angränsande rum, där inga ljus voro tända, och stod där i de djupa fönstersmygarna för att hviska om sina farhågor och förhoppningar.

De andra började att undra på att hon visade mig ett så synbart företräde, och en morgon kom hon alldeles förgråten ut från sin mor. Hon hade på det strängaste läxat upp henne för hennes opassande uppförande visavis mig stackare, och Claudia hade blifvit nödd att för henne bekänna hela sanningen, hvarefter ingen gjorde vidare anmärkning på vår förtroliga vänskap.

Emellertid gick det inte så lätt med Claudias

kärlekshistoria, som jag från början hade tänkt. Måhända brydde han sig verkligen inte om henne, måhända såg han och hans familj sig om efter ett ännu rikare och mera fördelaktigt parti.

Nog af, följande sommar var han åter på Matsbyholm, utan att förklara sig, ja, utan att visa Claudia någon särskild uppmärksamhet. — Hon hade blifvit mycket förändrad, och såg sjuk och lidande ut. Helst gick hon ensam, och när hon deltog i de ungas lekar på tennisplanen eller i danssalen, då hade hon ett frånvarande, trött uttryck. Endast när hon såg på honom på afstånd, blixtrade det till i hennes mörka ögon, och jag, som visste hennes tankar, förstod, att endast ett och en uppfyllde dem.

En kväll, då Claudia och jag sutto ensamma nere vid dammen i parken, vände hon sitt bleka ansikte emot mig och sade med en röst, som darrade af smärta: “Du ser ju, han bryr sig inte alls om mig. Jag ville helst dö... Han reste bort utan att ha talat, och jag reste strax efter.” Claudia brukade ibland skriva till mig, men denna höst och vinter skref hon inte. Morfar omtalade en gång i ett bref, att hon var sjuk och att hennes föräldrar tänkte på att efter nyåret resa med henne till södern.

Men så kom julen, och till denna högtid var hela familjen samlad på Matsbyholm. Grefve Percy kom på annandagen. Ett par dagar efter sedan han kommit var jag något tidigare uppe än de andra, och gick ensam i matsalen och väntade på första frukosten. Plötsligt gick dörren upp till salongen och Claudia kom ut. Jag behöfde blott se henne för att förstå hvad som hade händt. Hon strålade. Hon var klädd i en hvit morgondräkt med löst nedhängande ärmor, och då hon bredde ut armarna, tyckte jag hon var lik någon genius, glädjens och lyckans genius.

“Å John!” sade hon blott och tog mig om halsen, medan hon lät hufvudet falla ned på min axel. “Du förstår hur lycklig jag är! Jag har lidit så förskräckligt!” Och därmed bröt hon ut i en våldsam gråt, som skakade hela hennes varelse. Men då de andra kommo in, var hon bara munterhet och glädje. Hennes ögon hade fått glans, hennes kinder färg, ja jag tyckte till och med rundning på denna enda natt. — Så kom fästmannen. Jag kände det som om någon hade huggit mig med en slö yxa i bröstet, då jag såg honom i dörren. — Han var lika vacker och lika väl klädd som alltid, och tycktes mycket litet berörd af situationen. Man skulle kunnat tro, att förlofningen redan var en gammal historia. Han satte sig bredvid Claudia och bjöd henne af rätterna, medan han samtalade högljudt med de andra herrarne. Claudia vände inte sina ögon ifrån honom. Hon satt stolt som en drottning med ett leende på läpparne, som om hon tänkte: “Se på honom! Hans make finns inte! Och han är min!”

Strax på nyåret skulle förlofningskalaset bli och jag hade största lust att rymma fältet innan dess. — Men då jag yttrade detta till Claudia, såg hon förvånad på mig.

“Du tänker inte vara med på min högtidsdag,” sade hon förebrående. “Så brådt har du väl ändå inte att du inte skulle kunna stanna en dag längre. Och när du vet, hur jag skulle sakna dig!”

Dessa sista ord med den vänliga blick, som åtföljde dem, voro nog att få mig stackare att vackla.

Men hon tillgrep dock, som hon tänkte, mäktigare hjälptrupper. Efter middagen kom hon åter till mig, men hade då sin fästman med sig.

Han höll henne om lifvet, och man måste medge, att ett vackrare och ståtligare par kunde man inte tänka sig.

“Hvad ska det betyda, John!” sade han på sitt lätta, litet öfvermodiga sätt. “Du tänker

öfverge oss på själfva den officiella förlöfningsdagen! Det tillåta vi helt enkelt inte. Du som har varit min fästems förtrogne, på sätt och vis hennes bästa väninna (här fick han ett lätt slag på kinden af Claudia) du skulle nu lämna henne just som vi stå vid målet, — kommer aldrig i fråga! Jag skulle sannerligen inte ha stått ut att höra på hennes jeremiader under den tiden då jag, för att säga sanningen, verkligen inte tänkte på allvar på henne!"

Claudia såg upp på honom med ett uttryck som sade: "Men nu, nu är det annat!"

"Hon är söt, det vet Gud!" fortfor han i det han kysste henne på pannan, "men det finns ju så många söta flickor, och det är inte godt att bestämma sig för hela lifvet. — För min del vet jag nu intet ledsammare än att höra på förälskade människors utgjutelser, och du har sannerligen haft ett änglatålamod. Och nu stannar du till den nionde januari är öfver, så att du får lägga dina händer välsignande på våra hufvuden — inte sant?"

Han sträckte handen ut för att jag skulle slå till, och hvad kunde jag göra annat än svara ja.

Till eklateringen anlände greve Percys far och mor, två högförnåma personer, för hvilka värdiga mottagande det gjordes stora tillredelser. Grefvinnan såg ännu ung ut, och hade så mycket af sin skönhet kvar, att man genast kunde se det var på henne sonen bräddes. — Grefven var en gammal herre med hvitt hår, hvita ögonbryn och stora hvita mustascher, utstående blåa ögon och en besynnerlig vana att pusta ut luften, som om han beständigt skulle röka på någon osynlig pipa. Då jag föreställdes för dem, gaf han mig två fingrar att trycka, hvaremot grefvinnan endast benådade mig med en obetydlig nick. De tycktes vara ganska nöjda med partiet, fastän det nog syntes, att de ansågo sig och sin familj åtskilliga steg högre på samhällets trappa än den, med hvilken deras son nu hade allierat sig.

Till förlöfningsfesten voro alla familjernas medlemmar inbjudna. Därtill en mängd vänner och bekanta från granngårdarna, så att slottet var öfverflyddt med gäster.

Då Claudia kom in, studsade jag, ty aldrig hade jag sett henne så vacker. Hon bar en hvit spetsklädning och hade en krans af hvita rosor om håret. Hennes ögon lyste af lycka, men ändå var det något allvarligt, nästan strängt, öfver hela hennes väsen, som alltid när hon var uppfylld af en stark inre rörelse.

Middagen gick för sig med all den pomp och ståt, som man kunnat vänta, och morfar utbragte de förlofvades skål. De reste sig båda och togo sedan emot alla de närvarandes gratulationer, då de kommo med sina fyllda champagneglas för att önska dem lycka. Då Claudia stötte sitt glas emot mitt, såg hon mig inte. Hon såg ingen. Hennes blick var inåtvänd emot den underbara lycka, som hade blifvit hennes. Det beständiga leendet på hennes läppar var ett mera konventionellt uttryck, som följde den långa gratulationsceremonien. Från detta ögonblick kände jag tydligen, att jag inte mera existerade för henne. — Fram på kvällen dansade man till tonerna från en liten orkester, som hade blifvit placerad på en estrad i riddarsalen. I kotiljongen fann Claudia på att sammanbinda en girland af blommor och grönt, som hon slungade om sig och sin fästman, då de dansade, och med hvilken hon liksom fästade honom vid sig. Men grefven tyckte inte om det, och utropade gång på gång:

"En sådan gås Claudia är! En sådan gås!" men hon skrattade dock muntert, och hon lät sig intet bekomma, men flög i hans famn i oändliga svängningar öfver golfvet.

Det blef druckat mycket champagne. Grefve Percy drack mycket, litet för mycket.

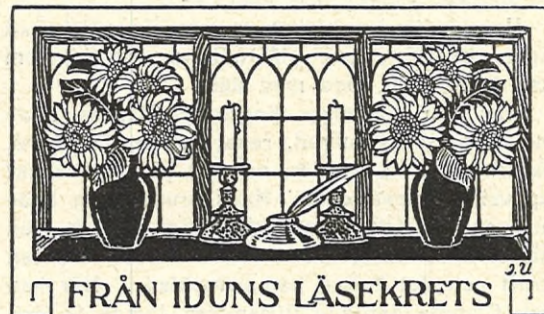
Inte som om han skulle glömma sig själf eller på något sätt upptråda mindre passande, men hans röst hade blifvit högre, han pratade oafbrutet, och hans blick hade mera än vanligt detta glasaktiga uttryck, som om allt det observerade kom utifrån, och endast speglade sig i hans ögon. —

Jag märkte, att Claudia betraktade honom undrande och uppmärksam. Ju mera högljud han blef, desto mera stilla blef hon, och slutligen försvann hon med de andra damerna, medan herrarne fortsatte att dricka och prata till fram på morgonen.

Nästa dag reste jag. Sommaren därpå tillbringade jag blott ett par dar på Matsbyholm. Jag hade olyckan att komma samtidigt med greve Percy. Han och Claudia voro nu i det förlöfningsstadium, då ingen af parterna ha minsta intresse för den öfriga världen, och när de försvunno arm i arm i de djupa alleerna, eller långsamt aflägsnade sig från sällskapet för att i timtal sitta och hviska i ett af tornrummen, ja, då tyckte jag, att jag led mera än rimligt var, och jag såg ingen anledning att stanna längre kvar på stället. Visserligen kunde Claudia, när hon gick förbi mig, klappa mig på armen och säga:

"Snälla John! Hur står det till! Jag ser dig så litet!" Men alltför tydligt kände jag tomheten i hennes deltagande, och fastän någon obeskriflig makt höll mig med järnbojor kvar i hennes närhet, insåg jag dock, att om jag öfverhufvud hade lust att lefva och arbeta, måste jag bort.

(Forts.)

"Beklaga sorgen".

KAN DET VERKLIGEN anses barmhärtigt, att då någon mistat en af sina kära, huset strax skall fyllas af främmande människor, hvilka under sken af medlidande, endast komma för formens skull, eller kanske mängden gång af nyfikenhet.

Så skall de stackars sörjande tvingas att gång på gång upprepa den för dem så pinsamma historien, om den dödes sista stunder — och om de första med för resten m. m. Vore det ej större bevis af medlidande att lämna de af sorgen nedtyngda i fred. Det är lättare att i ensamheten tillkämpa sig lugn, än i en skara vänners närvaro, det vet jag af egen erfarenhet.

Jag har mistat många af mina närmaste och således pröfvat på hvad det vill säga.

Min mor hade knappt utandats sin sista suck, förrän våra närmaste grannar anmälde sig att beklaga sorgen. Knappt hade de hunnit ut genom dörr'n, då andra kommo, i samma ärende, med samma ytliga högtidliga min och alltid samma samtal utspanna. Och detta fortfor ända till den dödes begravning. Att beklaga sorgen, anser jag, är en mycket förvrängd och ledsam sed och människorna skulle säkert ej lida mer för att den afskaffades, utan snarare tvärt om. Äfven skulle jag vilja säga några ord om de stora begravningarna. Vore det icke bättre att dessa folksamlingar och kalas i sorgehuset inskränktes. Det är minsann ej så lätt för de sörjande, att sitta till bords med ett hundratal personer och åse hvilken njutning, som ägnas maten, då det känns, som om deras egna hjärtan ville brista af sorg. Finns det vänner till den döde, som vilja följa till det sista hvilorummet, kunde ju dessa möta vid kyrkan och deltaga i sorgeprocessionen eller om de ej vore i tillfälle därtill, sända några blommor.

EN SOM PRÖFVAT PÅ.

TILL FRUKOST

hvarje dag bör Ni äta

HAFREGRYN — HAFREMJÖL

och Ni grundlägger därmed Eder hälsa.

Specialegenskaper: Genom den gulaktiga, mineralrika proteinhinnan: närande, dryga, fin smak. — Tillverkas under läkarekontroll. —

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 3—9 JULI 1910.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfunga med madeirasås och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Kejsarsoppa; graflox med spenat; persiljespackad lammstek med spritärter och brynt potatis; jordgubbar med frusen grädde. **MÅNDAG.** Frukost: Smörgåsbord; pannstekt sill med persiljesås och färsk potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkfotletter med gräddsås och potatis; filbunke med pepparkakor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis på får (rester från söndag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekta rödspottor med brynt smör och persilja samt potatis; ris å la grotte.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ris; mjölk; kaffe eller te. Middag: Boeuf å la mode med potatis och pressgurka; rabarberkräm med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ansjovisgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Windsorsoppa; väfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall boeuf å la mode (rester från onsdag) med potatispastrer; soppa på torkade aprikoser.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; ägg; kaffe eller te. Middag: Kokt brynt skinka; lika-mycket-tårta.

RECEPT:

Kalfunga med madeira-sås (f. 6 pers.). 1 kalfunga, 2 lit. vatten, 1 msk. salt, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 5 dcl. god buljong, 1 tsk. soja.

Sås: Köttjus, 1 msk. mandaminmjöl, 2—3 msk. madeira, 2 msk. fint skurna, brynta champinjoner.

Beredning: Tungan sköljes, bortas väl, lägges i det kokande vattnet, tillsatt med saltet, och får koka, tills skinnet lätt kan afdragas. Smöret brynes i en järnkastrull, tungan ilägges och brynes vackert på alla sidor, saltas och spådes med buljongen, tillsatt med sojan. Den får saktas steka med tätt slutet lock, tills den är mör eller omkr. 1½ tim. Öfverlöses hvar tionde minut för att ej blifva torr. Den skäres och upplägges på varmt serveringsfat samt garneras med bröd-

croutons. Köttjusens afredes med mandaminmjölet, utrördt i vinet, och såsen får koka omkr. 5 min. Champinjoner-na ilägges och såsen afsmakas. Litet af såsen slås öfver tungan, resten upphälles i säskål. Anrättningen serveras som frukosträtt.

Kokta spritärter (f. 6 pers.). 1½ lit. spritade ärter (= 5 lit. ospritade), ½ lit. vatten, 1 tsk. salt, 2 msk. fint hackad persilja, 2½ msk. smör (50 gr.).

Beredning: Ärterna sköljas och påsätts i kokande saltat vatten och få koka, tills de äro fullkomligt mjuka. Spadet hälls af och ärterna upphällas på karott. Den fint hackade persiljan och det kalla smöret tillsätts och blandas väl med ärterna.

Frusen grädde (f. 6 pers.) 8 dcl. tjock grädde, 2 msk. strösocker, 2 msk. vaniljsocker.

Beredning: Grädden vispas till hårdt skum och afsmakas med strösockret och, om så önskas, äfven med vaniljsockret. Den hälls därefter i glassmaskin och vrides omkr. 10 min., hvarefter den nedpackas i glassform och fryses i 1—2 tim. Serveras till bär eller kompotter.

Pannstekt sill (f. 6 pers.). 2 salta sillar, 1 msk. hvetemjöl, 2 msk. fint stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.). Beredning: Sillen flås, urtages, sköljes väl och fläkes. Ryggbenet bortskäres och sillen får ligga i vatten tillsatt med litet mjölk öfver natten. Filäerna sköljas mycket väl och inklappas i en fiskhanduk. Alla småben borttagas noga och filäerna vändas i en blandning af hvetemjöl och de stötta skorpor. De stekas därefter vackert bruna i smöret, upplägges på varmt fat,

garneras med persilja och serveras med nykokt, oskaid potatis.

Hachis på får (f. 6 pers.). 1 kg. benfri färstek (rester), 1 msk. fint hackad portugisisk lök, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl, 4 dcl. buljong kokt på stekbenen, peppar, salt, 1 äggula, 1 dcl. tjock grädde.

Beredning: Köttet skäres i fina tärningar. Löken fräses i smöret, hvarefter mjölet iröres och buljongen jämte kryddorna tillsätts. Såsen får därefter under rörning koka i 10 min., hvarefter köttet lägges. Stufningen afredes med den uppvispade äggulan och grädden får därefter sjuda samt upplägges på varmt serveringsfat och garneras med förklarade ägg.

Windsorsoppa (f. 6 pers.). 1 kalflägg (1½ kg.), 1½ lit. vatten, 2 tsk. salt, 1 liten knippa persilja, 1½ msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl, 1½ lit. buljong, 1 dcl. madeira, salt, socker, kajennpeppar.

Äggstanning: 2½ msk. smör (50 gr.), 4 msk. mjöl, 3 dcl. tunn grädde, 5 ägg, ½ tsk. salt, 1 knifudd hvitpeppar.

Till formen: ½ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Kalfläggen skällas med hett vatten och ansas väl. Den påsättes i 1½ lit. vatten och saltet tillsättes. När spadet kokar upp, skummas det väl och persiljeknippan ilägges, hvarefter läggen får koka omkr. 3 tim. Spadet silas och skummas. Smör och mjöl sammanfråsas, 1 lit. af spadet tillsättes jämte den heta oxbuljongen, och soppan får saktas koka med tätt slutet lock omkr. ½ tim. Den afsmakas med kryddorna och vinet och serveras mycket varm med äggstanning. Till äggstanningen sammanfråsas smör och mjöl, grädden tillsät-

tes och massan får ett godt uppkok samt upphälles i en bål. När mesta hettan afgått tillsätts äggulorna en i sänder jämte kryddorna. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna hvitorna. Massan hälls i en snord o h brödbeströdd kransform och gräddas i vattenbad i ugn omkr. ½ tim. Äggstanningen uppstjälpes på rundt fat och serveras genast till soppan.

Väfflor (f. 6 pers.). 6½ dcl. sur eller söt tjock grädde, 2 ägg, 2 msk. socker, 1½ dcl. skiradt smör (160 gr.), hvetemjöl.

Till väffeljärnet: 2 msk. smör (40 gr.). Beredning: Grädden vispas till hårdt skum och sockret tillsättes. Äggen vispas väl och blandas med det skirade smöret, hvarefter grädden tillsättes jämte så mycket hvetemjöl att det blir lagom tjockt, hvilket får prövas genom att grädda en väffla. Järnet smörjes endast till de första väfflorna. De klipplas och upplägges på rundt fat samt serveras med sylt eller kompotter.

Lika-mycket-tårta (för 8 pers.). 3 ägg, 3 punschglas socker, 3 punschglas skiradt smör, 3 punschglas mjöl. Till pannan: 1 msk. smör. Till fyllning: 1 kkp. äppelmos eller apelsinmarmelad.

Beredning: Äggulorna röras med sockret 20 min. hvarefter det skirade smöret och siktade mjölet nedröras. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitor. En pannkakslagg smörjes, och af denna massa gräddas i ugnen 3 bottenar, som äro färdiga, då de hafva ljusgul färg. Mellan bottenarna lägges äppelmos eller apelsinmarmelad och tårtan garneras, om så önskas, med vispad grädde och gelé.